

Baví vaše deti matematika?

inšpirujeme sa

CHYBA JE
PRIRODZENÁ
SÚČASŤ
ŽIVOTA

Prof. Milan Hejný sa už dlhé roky pokúša o malý zázrak – nemučiť deti v školách týmto predmetom. Tvrdí, že deti sú prirodzene nastavené na učenie sa čohokoľvek, čo ich zaujíma. Skúsenosti profesora Hejného potvrdzujú, že žiaci sú schopní vymyslieť celú matematiku sami.

Učiteľ nie je ten najmúdrejší, ktorý poznatky odovzdáva. Plní skôr rolu facilitátora procesu, v ktorom si deti vytvárajú v mysli schémy, nememorujú pravidlá. Utvárajú si tak kritické myslenie. Podľa schém sú neskôr schopné riešiť aj ťažšie úlohy úplne sami. Chyby v triede nestrajú, práve naopak, využívajú sa ako príležitosť na učenie. Najkrajšie na tom je, že takýto prístup vytvára pre deti prostredie, ktoré podporuje ich motiváciu. Deti matematika baví.

■ **Prečo je kritické myslenie dôležité? Čo to znamená u detí a čo u dospelých?**
Pokiaľ deťom vnucujeme naše algoritmy, naše inštrukcie, naše pravidlá a riešenia, tak v nich v podstate zabijame ich prirodzenú kritickú zvedavosť

a radosť z poznávania. Tým činom ich demotivujeme, sú otrávené, znudené, tie slabšie sa boja a sú frustrované. No a keď vyrastú, máme takých dospelých.

■ **Ako učíte deti pracovať s chybou?**

Chyba je prirodzená súčasť života. Kým sa dieťa naučí chodiť, veľakrát padne. Každý pád prinesie do vedomia dieťaťa poznanie, čo treba/netreba robiť, aby sa nepadalo. Neskôr, keď sa už dieťa učí počítať a spočíta $2 + 3 = 6$, môže ho rodič opraviť, ale môže postupovať aj účinnejšie. Požiada dieťa, aby mu vysvetlilo, prečo dve a tri je šesť. Dieťa zoberie gombíky, naráta dva, potom naráta tri, potom to dá dokopy a počíta. Zarazí sa, zistí, že je to inak, ako si myslelo na začiatku. Teraz už vie, že $2 + 3 = 5$. Vie však aj čosi oveľa dôležitejšie: vie, kde urobilo chybu i to, ako sa nabudúce chyby vyvarovať.

CHYBU UMELO
POVAŽUJEME
ZA JAV NEŽIADUCI,
ZA KTORÝ SA TREBA
HANBIŤ...

inšpirujeme sa

■ **Prečo je pre dospelých oveľa ťažšie uvedomiť a priznať si chybu ako u detí?**

Pretože chybu umelo považujeme za jav nežiaduci, za ktorý sa treba hanbiť. Ak lekár omylom vytrhne pacientovi zdravý zub, je to skutočne chyba nežiaduca. Ale v škole takmer žiadna chyba nemá nežiaduce následky. Preto tu je možné učiť sa, ako s chybou zaobchádzať: poznať, že som ju urobil, zistiť jej príčinu a nájsť spôsob, ako sa jej nabudúce môžem vyvarovať.

■ **Vo vašej práci je veľmi dôležitá reflexia učiteľa. Prečo je podľa vás kľúčová?**

Mal som ťažkosti s hrubým črevom. Lekár mi predpísal lieky, ktoré zabrali len čiastočne. Poradil mi však, viesť si o tom, čo jem, záznamy. Po mesiaci som pomocou záznamov zistil, že galibu v črevách mi robí hrozno, káva a bryndza. Naopak, dobré sú krúpy a varená zelenina. Zmenil som stravovanie a črevo sa zahojilo. Podobne je to aj s inými činnosťami.

■ **Ako sa to dá aplikovať v praxi?**

Učiteľ, ktorý si vedie denník a eviduje v ňom zaujímavé veci, ktoré sa v jeho hodine odohrali, môže sa s odstupom času k zážitkom vracieť. Môže ich porovnávať, skúmať, prečo sa mu v tomto roku hodina, v ktorej preberal trojčlenku, nevydarila tak ako vlani a takto pomocou zaznamenaných skúseností zlepšovať

VÝCHOVA ROZHODUJE O TOM,
ČI KVALITA ŽIVOTA NAŠICH DEŤÍ
BUDE VYŠŠIA, AKO JE TÁ NAŠA

vlastnú prácu. Odmenou mu bude nielen pocit zlepšovania sa, ktorý je ochranou pred efektom vyhorenia, ale aj rastúca radosť z práce svojich žiakov. Rovnako to môže fungovať vo firmách u manažérov.

■ **Prečo by sme sa mali zaujímať o nové metódy vzdelávania detí?**

Každý z nás má účasť nielen na svojej profesii, ale i na občianskom živote. Snaží sa prispieť podľa svojich možností ku kvalite spoločného života. Domnievam sa, že práve výchova rozhoduje o tom, či kvalita života našich detí bude vyššia, ako je tá naša. Ako zamestnanec Telekomu, alebo akejkoľvek inej firmy či inštitúcie, sa môžeme zapojiť do akcií smerujúcich k deťom, či dokonca také akcie iniciovať. Určite sa však môžeme inšpirovať tým, čo funguje u detí.

■ **Prípravila Katarína Žigayová**